

a förhållande synes stängsel med jord-
d pil, äro borttagna.
gnas till häcknings-
tidiga foderskörden,
ervallarna anlagda
kthundar, som på
ck. Kommer dertill
phöns bli i saknad
n, da i ock rapp-
te, och skola de då
are vistelseorter, så
en från bättre rapp-

art s̄ i kunna bi-
ntera.. nägra pas-
llflyktsort. Uppoff-
el, för hvart fem-
pland, hvarest för
nde skördas.
nom skjutning, dels
nskats eller särskilt
nr fängning nästan
t så godt som ute-
ara det riktigaste.
iktig jägare, som ej
upprätthållande, den
inbringas, men tages
å andra sidan mera
omma för afveln och
gen ha de rapphöns
som stamfoglar före-
naren på nytt skola

få vi för mellersta
dera skäl vintrarnes
re roll i rapphönsens
delar. Eksä minnas
olyckstilla år. Så-
ten D. Boethius be-
1826—1827 samt
dessa foglar, så att
era 1840—1841 blef
ansen alldelers utgingo.
apphönskullar ånyo

Det svåra nederlag, som vintern 1840—1841 gjorde i Up-
land, sträckte sig äfven till Södermanland. Före 1841 hade
der funnits temligen god tillgång å rapphöns, men nämnda vinter
gjorde med ens slut på den. åtminstone å landskapets största
slättbygd, Rekarne.

Hösten 1841 genomsökte en af ortens storjägare betydliga
sträckor af denna bygd, utan att på mer än ett enda ställe
finna rapphöns, en enda kull, och öfverallt möttes han af
underrättelsen att inga höns synts till. Omkring 1845 bör-
jade en och annan kull ånyo visa sig.

Både i Uppland och Södermanland tillväxte sedan rapp-
hönsens antal småningom under senare hälften af 1840-talet
och mera märkbart under 1850-talet, till dess det 1858 och
1859 uppnådde sin höjdpunkt. I saknad af närmare uppgifter
från andra delar af riket veta vi dock, att åren 1858 och
1859 öfver hela landet voro utmärkta genom mycket rik
tillgång på rapphöns. På alla slättbygder funnos de då i
större mängd än veterligen någonsin förr och äfven i skogs-
trakterna visade de sig litet hvor stans, äfven i sådana marker,
som för dem synas föga lämpliga, såsom i Säfsens, af fjellar
och skogsmark uppfyllda socken i Dalarne, långt in i Elfdals-
skogarne i Värmland, likaså djupt in i norra Helsinglands
skogar, och så vidare. Det icke minst märkvärdiga under
dessa båda rapphönsår är dessa foglars utvandring till så
många trakter, der de aldrig förr varit sedda.

I färskt minne är ännu, huru den långa och snörika vintern
1859—1860 i norra och mellerså Sverige vällade en bedröflig
förändring i detta förhållande. Å de större slättbygderna i Up-
land, Södermanland, Westmanland, Nerike och Östergötland,
hvarest de före nämnda vinters inträde funnos i många hundratals
återstod när våren kom blott en eller annan enstaka fogel.
Jemförelsevis bättre togo de sig fram i skogiga trakter, om
ock äfven der helt ringa antal blef öfright. Hvad sistnämnda
trakter angår, medtogs den svaga återstoden ytterligare under
derpå följande vinter, som också var ganska snörik, så att
rapphönsstammen alldelers utgick. I Norbergs bergslag, der
tillgången var god 1859, fans icke rapphöns från 1861 till och
med 1865. I en trakt vester om Karlstad, hvarest, enligt
meddelande af Auditör C. Wikström, rapphöns funnos i riklig
mängd 1859, har ingen kull synts till förr än i år.

Det i öfra Sverige förderfliga inflytandet af dessa båda
vintrar, framför allt af vintern 1859—1860, sträckte sig föga
till landets sydligaste delar. Enligt hvad vi erfariit af tillför-
litliga sagesmän fortfor rapphönstillgången i Skåne att vara
god både 1860 och 1861. Detta ådagalägges och af Grefve
C. Dükers ofvan anförla anteckningar, enligt hvilka tillgången
å rapphönskullar på Ellinge marker var störst 1861. Det var
först efter sistnämnda år, som rapphönstillgången i Skåne visat
sig minskad, och detta mindre till följd af vintrarnes beskaffenhet.